

KOMMUNIST

Utgitt av KOMMUNISTISK ARBEIDSGRUPPE i Trondheim

Nr. 2 — 1981

DETTE ER SOSIALISME

PLANØKONOMI - DEMOKRATI - INTERNASJONALISME

På Marx' tid var arbeiderklassens elendige levekår grunn nok til at arbeiderne var villig til å satse på en sosialistisk framtid. De hadde bare sine lenker å miste. I de sosialdemokratiske "velferdsstater" har arbeiderne politisk frihet samtidig som de har tilkjempet seg høyere levestandard og en viss beskyttelse mot arbeidsløshet og sosial nød. Samtidig har borgerskapet kunne bruke skrekkeeksempler fra s.k. sosialistiske land for å sverte sosialismen.

Det er derfor tvingende nødvendig at revolusjonære avklarer sitt syn på sosialistisk demokrati og planøkonomi. Vi må gi sosialisme et konkret innhold uten å ty til sosialistiske fyrtårn eller abstrakte fraser. Vi er ikke fornøyd med å svare "væpna revo-

lusjon" og "proletariatets diktatur" når vi blir spurt om hva KAG står for. Uten å vise hvordan det sosialistiske samfunn skiller seg fra dagens samfunn er det umulig å vinne oppslutning i arbeiderklassen for en sosialistisk omveltning.

Samtidig må vi unngå å fortape oss i drømmer om et utopisk idealsamfunn. Kampen for dagskrav og konkrete reformer må forbindes med kampen for sosialisme. Vi må vise hvordan en sosialistisk omveltning er nødvendig for å løse mange av de problemer dagens samfunn strir med. I denne avisa trykker vi KAGs innledning om sosialisme fra Studentersamfundet i Trondheim. Vi håper den kan danne opptakt til en fruktbar diskusjon om hovedlinjene for et sosialistisk Norge.

Dagens venstrebevegelse har sine røtter tilbake til 1960-åra da Folketrygden ble innført, reallønna økte og arbeidsløsheten var lav. SF-ledelsen forkynte at marxismens kriseteori var foreldet og at kapitalismens økonomiske kriser var borte for alltid. NKP vedtok på landsmøtet i 1963 å utsette de siste rester av marxisme i partiets prinsippprogram. I denne idyllen dukket SUF fram med sine slagord om Kultur-revolusjonen, proletariatets diktatur og væpna revolusjon.

SVs parlamentariske veg til sosialisme?

Nå er det slutt på etterkrigstidas sammenhengende høykonjunktur; økonomien i de kapitalistiske landa oppfører seg som et eksempel hentet fra en lærebok i marxistisk økonomi. Og hva skjer? Tidligere fremsto SV som et marxistisk parti og kritiserte DNA for å føre en sosialdemokratisk politikk. I dag er det SV som gjør krav på å føre en sosialdemokratisk reformpolitikk mens DNA fører en stadig mer tradisjonell borgerlig politikk. AKP har lagt bort sine sosialistiske fraser og stiller nå til valg med fagre løfter om å administrere kapitalismen bedre enn alle andre partier.

"Opprørsbevegelsen" i 1960 og -70 åra ble i stor grad rekruttert blant studenter og skoleelever som i dag er ferdig med studietida. De erfarer at det ikke er like lett å være revolusjonær i dag hvor de seiler i sur høyrevind. Det er ikke lenger mangel på nyutdannede akademikere og enkelte gir derfor slipp på sin politiske overbevisning for å stille sterkere i konkurransen om jobbene. Familieliv og småbarn krever også sitt. Mange "hopper av" i frustrasjon over at deres romantiske forestillinger om sosialismen i Kina, Vietnam, Cuba og Kampuchea ikke holdt stikk. 1960 og 70-åras radikalere vender sosialismen ryggen, passiviseres eller ender opp som sosialdemo-

krater i DNA og SV. Mellomlagene er spesielt utsatt for politiske avhoppere fordi de ikke står i direkte motsetningsforhold til kapitalen. De velger side i klassekampen utfra en teoretisk forståelse av kapitalismen. For mange var imidlertid marxismen mer en trosbekjennelse enn en kritisk vitenskap. 1930-åras Mot Dag-ister sitter i dag vel forvart i statsbyråkratiet og 1960 og -70 åras radikalere er i ferd med å følge etter. Arbeiderklassen har fått et nytt bevis på at mellomlagene er usikre allierte

DRØMMEN OM SOSIALISME

I dag blir det klart for stadig flere at kapitalismen ikke er udødelig. Arbeiderklassen i Øst- og Vest-Europa har begynt å røre seg. Streiker, som var en sjeldenhet i 1960-åra, er høyst vanlig i dag. I Norge har store og viktige deler av arbeiderklassen mistet illusjonene om at en DNA-regjering kan holde Norge utenfor krisa. Dermed blir det mulig å vise sosialismen som et nødvendig middel for å løse kapitalismens problemer. Sosialismen kan ikke lenger bare fremstilles som en vakker drøm uten innhold. Venstrepartiene og deres medlemmer og sympatisører tvinges til å konkretisere sine høyst uklare forestillinger om sosialisme.

Når 60-åras radikalere konfronteres med hva revolusjonen i Russland 1917 og Kina 1949 har ført til, blir de skremt. Mens de tidligere lukket øynene for de "ubehagelige" sider ved arbeiderbevegelsens historie, ender de nå opp med at vår vestlige kapitalisme med sitt høyt utviklede politiske demokrati, tross alle sine feil og mangler, er å foretrekke fremfor "piggtåd-sosialismen" i Øst-Europa. Deres illusjoner om kapitalismens fortrefelighet er ikke blitt særlig større, de har i stedet mistet absolutt alle illusjoner om at en "menneskelig sosialisme" er mulig. Dermed faller de som offer for den borgerlige propaganda de i mange år trodde de var immun mot (jfr. Helge Øgrim).

Forts. s 3

DEMOKRATI ELLER BYRÅKRATI?

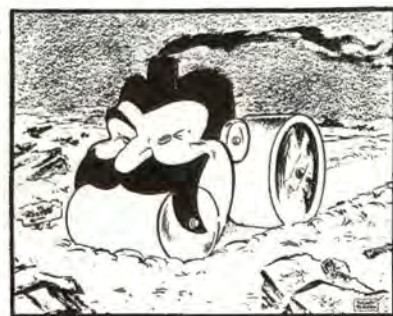
"Moskva-prosessene" og den politiske terror i Sovjet var forbrytelser revolusjonære ikke kan forsvare. Dette gjelder uavhengig av de vanskelige objektive vilkår Sovjetstaten da sto overfor. Samtidig vil vi advare mot ultrademokratiske tendenser som vil innføre et fullkomment demokrati umiddelbart etter revolusjonens seier. Det tok borgerskapet flere hundre år å utvikle det parlamentariske demokrati vi verdsetter i dagens Norge.

Den borgerlige statens oppgave er å forsvare den private eiendomsrett til produksjonsmidlene og regulere økonomien og samfunnslivet til beste for kapitalens interesser som helhet. Den er ikke redskap for enkeltmedlemmer i den herskende klasse. Det er dette som gjør selv det mest utviklede borgerlige demokrati til et klassediktatur og den borgerlige staten til en klassestat. Den borgerlige staten skiller seg fra tidligere statsformer nettopp ved sin indirekte maktbruk. Den åpne voldsbruk er

unntaket, ikke regelen, selv om også den borgerlige stat i siste instans hviler på våpenmakt.

På samme måte innebærer proletariatets diktatur at arbeiderklassens interesser er grunnlaget for statens politikk. Borgerskapet er fratatt "retten" til økonomisk utbytting av arbeiderne, men undertrykkelsen av borgerskapet skjer ikke nødvendigvis med voldelige midler. Sosialisme forutsetter at arbeiderklassen gjennom væpnet mobilisering knuser den borgerlige staten og erstatter den med en ny statsmakt, proletariatets diktatur. Statsapparatet må underlegges politisk kontroll nedenfra og skillett mellom statens lovgivende, dømmende og utøvende makt vil oppheves. Dette er bare mulig når massene selv tar del i statsutøvelsen. Til forskjell fra den borgerlige staten og dens embedsmenn vil mange av statens oppgaver løses av arbeiderne sjøl. Det

Forts. s 3

TOMMELEN NED

SVs "FEI DEM UT"-
KAMPANJE side 2

GI EN FEMTILAPP TIL ERITREA NÅ!

MEDISINERNE ERITREA-AKSJON

Postgiro: 5 16 41 24

KOMMUNIST nr. 2/1981 - 2.årgang
 Utgitt av Kommunistisk Arbeidsgruppe,
 Postboks 1304, Blussuvold, 7001 Trondheim.
 Postgirokonto: 571 16 43
 Ansv. red.: Stein Erik Jonasson
 Redaksjonen avsluttet 1.november 1981

Opposisjonen i SU ut av SV?

Landsstyret i SV blåser til kamp mot opposisjonen i Sosialistisk Ungdom. Hvis ikke SUs landsmøte i november lykkes i å presse opposisjonen ut, truer SVs landsstyre med å opprette egne ungdomsgrupper i partiet. Det vil i så fall være å gjenta vedtaket fra SFs 6. landsmøte i 1969 om å ekskludere SUF.

SV har alltid reklamert med å være et parti med fri meningsbrytning. Så lenge SV har eksistert har det foran hvert landsmøte blitt dannet opposisjonsgrupper som har arbeidet for å luke ut de mest reformistiske formuleringer i landsmøtevedtakene. Selv om det er blitt vedtatt brukbare krav og uttalelser, har ikke dette fått innvirkning på partiets praktiske politikk. Denne ansvarlige opposisjonen har ingen annen politisk funksjon enn å stå som garantist for en politikk de sjøl er uenig i.

Det som kjennetegner opposisjonen i SU er at den ikke bare mener noe annet enn SV-ledelsen, men at den setter sin egen politikk ut i livet. De står derfor også i motsetning til den ansvarlige SV-opposisjonen. Det er slett ikke overraskende at det er "venstre-SV'ere", anført av bl.a. Erik Solheim og Kjell Roland, som står i spissen for angrepene mot opposisjonen i SU. Erik Solheim, tidligere leder for SU, sier til Ny Tid at det ikke er opposisjonens politikk som er avgjørende. "Det vi ikke tåler er at man opptrer som et parti i partiet, som en ren fraksjon som ikke føler noen lojalitet eller samhörighet med den øvrige bevegelsen".

I denne sammenheng er det interessant å trekke fram heftet "Introduksjon til Lenin", utgitt av Universitetet SV i Oslo 1977. Der heter det bl.a.: "For marxister i SV er det nødvendig å

kritisere åpent den reformistiske og småborgerlige politikken som i hovedsak preger denne organisasjonen. Hvis en vil unngå å fungere som alibi for denne politikken må motsetningene mellom reformisme og revolusjonær politikk stilles så klart og åpent som mulig og ikke tilsløres" (s.77) .. "Det er klart at den allmenne begrunnelse for å jobbe i SV (klassekampens lave nivå) har fungert som en sovepute, en unnskyldning for ikke å reise den nødvendige kampen innad i SV. .. Det er nødvendig å ta opp perspektivet for å arbeide i SV framover og da særlig mulighetene for fraksjonelt arbeid" (s.18). Opposisjonen i SU er det eneste forsøk på å følge opp dette perspektivet.

Opposisjonen i SU fremstår ikke med en klar og enhetlig politikk. I noen spørsmål som faglig politikk, militærpolitikk, Polen og Afghanistan har KAG og opposisjonen klare felles trekk. Samtidig har opposisjonen spontanistiske trekk og tenderer mot å overvurdere den politiske betydning av såvel faglig kamp som det nye ungdomsopprøret. Viktigere enn å påpeke politiske svakheter er at SU-opposisjonen er i ferd med å utvikle seg til en sjølstendig politisk kraft, uavhengig av AKP og SV. Det fins ikke noe revolusjonært sentrum i Norge, og for å utvikle en revolusjonær politikk må vi arbeide på tvers av organisatoriske skiller. Opposisjonen i AKP/SV og smågrupper som KAG må prioritere felles politiske diskusjoner og aksjonserhet i konkrete saker. Hver for oss er vi ubetydelig og ute av stand til å trekke med oss nye krefter. Uten et oppgjør med sekterismen vil sosialisme fortsatt bare være en drøm - om enn en vakker drøm.

Farvel til proletariatet?

HAR ARBEIDERKLASSEN UTSPILT SIN ROLLE?

SVs isolasjon i forhold til fagbevegelsen gjør det nødvendig å vinne oppslutning fra andre velgergrupper. SV satser nå på de nye mellomlagene i stedet for fagbevegelsen. SV-landsmøtets tilslutning til "kommunalsosialismen" markerer SVs endelige farvel med proletariatet. Jon Sivertsen, SV'er og faglig tillitsmann i Bergen sier bl.a.:

"De dominerende trekk med "sosialisme på norsk"-debatten fungerer utstøtende i forhold til arbeiderklassen. Dvs. at den fungerer mer som "sosialisme på latin". Det kolliderer med det som burde være partiets oppgave i den nåværende situasjon. Dersom de tendenser som ender opp med parolen "farvel til proletariatet" får dominere partiets utvikling, er SVs rolle i norsk politikk utspilt som et sosialistisk parti. .. Skal denne tendensen i partiet fortsette, vil sikkert jeg og mange andre fagorganiserte måtte vurdere vårt forhold til partiet og evt. finne andre måter å arbeide politisk på."

SV vil innføre sosialismen gradvis gjennom parlamentariske valg. Derfor er arbeiderklassens tallmessige styrke så viktig. Da Marx og Lenin viste at bare arbeiderklassen er i stand til å nedkjempe kapitalismen, begrunnet de ikke dette utfra dens tallmessige styrke. Selv om industriarbeiderne bare utgjør et mindretall av arbeiderklassen, er dette den mest klassebevisste og disiplinerte delen. I Norge er det industriproletariatet i de største

bedriftene som leder arbeiderklassens kamp mot lønnsnedslag og innskrenkede faglige rettigheter. I Polen var det arbeiderne på de store skipsverftene som utløste kampen for politiske og økonomiske reformer. Selv om industriarbeiderne heller ikke i Polen utgjør et flertall av folket, anerkjenner andre deler av folket arbeiderklassens ledende rolle.

Arbeiderklassen i Norge vokste helt fram til 1975 for så å avta. Grovt regnet var yrkesbefolkningen i 1978 ca. 1.450.000. Den "tradisjonelle" arbeiderklasse innenfor bergverk, industri, transport, bygg og anlegg var ca. 625.000. Tar vi med også lavere funksjonærgrupper som langt på veg har felles interesser med arbeiderklassen, finner vi at i vid forstand utgjør arbeiderklassen over halvparten av yrkesbefolkningen. Kjerneproletariatet, dvs. arbeiderne på de største bedriftene (her: mer enn 50 ansatte), omfattet ca. 300.000 (20% av yrkesbefolkningen). Verken kjerneproletariatet eller arbeiderklassen som helhet kan gjennomføre den sosialistiske revolusjonen alene. Vi innser fullt ut nødvendigheten av å utvikle allianser mellom arbeiderklassen og grupper av funksjonærer og mellomlag. Mens SV prøver å vinne arbeiderklassen for mellomlagenes politikk, ønsker vi å vinne mellomlagene for arbeiderklassens interesser. Vi er ikke "arbeiderromantikere", men vi innser at noen sosialistisk revolusjon uten arbeiderklassen ikke er mulig.

NEI TIL UTBYGGING AV ALTA/KAUTOKEINO-VASSDRAGET

Kommunistisk Arbeidsgruppe i Trondheim går mot utbygging av Alta/Kautokeino-vassdraget nå. Vi gir derfor vår støtte til de aksjoner Folkeaksjonen mot utbygging har gjennomført for å stoppe utbygginga.

Vi kan ikke akseptere den norske stats rett til ensidig å vedta omfattende naturinngrep i samiske kjerneområder. Politiaksjonene i Alta er et nytt overgrep mot den samiske minoritet i Norge. Bare i forståelse med samiske interesser kan naturinngrep av denne type gjennomføres, og da forutsatt at den norske stat yter den nødvendige erstatning. Samenes historiske rettigheter til jord og vann gjelder ikke kun et mindretall av reindriftssamer, men omfatter den samiske befolkning som helhet. Regjeringa må derfor medvirke til til at det snarest opprettes et politisk organ som kan ivareta samenes rettigheter overfor den norske stat.

For at det overhodet kan være aktuelt med utbygging av Alta/Kautokeino-vassdraget, må de natur- og miljømessige konsekvenser av utbygginga utredes ytterligere og settes opp mot andre utbyggingsalternativer. Vi finner grunn til å presisere at Stortinget ikke har pålagt regjeringa å gjennomføre utbygginga, men gitt tillatelse til at utbygging kan skje.

ERITREA-FRONTEN

Eritreafronten gir ut en egen avis med uregelmessig mellomrom, forskjellige hefter om Eritrea, disponerer videre lysbilder og film fra Eritrea. Fronten arbeider aktivt for å spre informasjon om situasjonen i Eritrea og samle inn penger. Er du interessert i å vise din støtte til Eritrea på en eller annen måte, så ta kontakt med: ERITREAFRONTEN, Postboks 2835 Tøyen, Oslo 6.

MEDISINERNES ERITREA-AKSJON
 Boks 59 - Furuset, Oslo 10.
 Postgiro 5 16 41 24.

Overgang fra 1. side

• Dette er sosialisme ..

SV forsøker å omgå problemene i den internasjonale arbeiderbevegelsens historie ved å lansere slagord som "sosialisme på norsk". Hvis en med dette mener at et sosialistisk Norge vil ha visse særtrekk, at grunnlaget for en sosialistisk politikk i Norge er forskjellig fra f.eks. Vest-Tyskland, er det hele en banalitet som ingen er uenig i. Rune Slagstad og SV-ledelsen hevder imidlertid at et sosialistisk Norge vil være vesensforskjellig fra andre sosialistiske land. Ethvert land må finne "sin egen veg" til sosialismen. Dermed får fløyene i SV mulighet til å forsvare - eller avvise - Sovjet, Kina, Nord-Korea eller Cuba som sosialistisk, mens SV som parti kan unnlate å ta stilling til styresettet i disse landa ved å henvise til at SVs mål er en egen "norsk" sosialisme. I motsetning til SV mener vi at en sosialistisk stat må oppfylle visse kjennetegn. Da blir slagord som "sosialisme på norsk" - i beste fall - en banalitet.

SOVJET OG KINA - HVA GIKK GALT?

Kortfattet forstår vi med sosialisme et samfunn som viderefører det borgerlige demokrati slik vi kjenner det fra Vest-Europa, men som samtidig sikrer innbyggerne sosial trygghet og likhet som ikke kan oppnås innenfor en kapitalistisk markedsøkonomi. Men hvordan stemmer disse vakre målsettingene med "den realiserte sosialisme" i Sovjetunionen og Kina?

Sosialismens nederlag i Sovjet kan ikke forklares ved å henvise til et lynnedslag på SUKP(b)s 20. partikongress i 1956. Hvis Khrustjovs maktovertagelse markerer overgangen fra sosialisme til kapitalisme, må det samtidig innrømmes at Sovjet på dette tidspunkt var

overmodent for borgerlig kontrarevolusjon. Russlands økonomiske og politiske tilbaketrekning i 1917, borgerkrig og militær intervensjon fra vestmaktene stilte den nye Sovjet-staten overfor enorme oppgaver. Det er langt på veg mulig å forklare SUKP(b)s tidvis feilaktige politikk som resultat av økonomisk tvang, men det er ikke mulig å forsvare disse feilene. Vi må innta både en solidarisk og en kritisk holdning til Sovjetstaten. Ellers ender vi opp som SV som kun moraliserer over Stalin eller som AKP lar Stalin-tidas økonomiske seire overskygge terroren og partiets degenerering.

For KAG har det vært viktigere å trekke lærdommer av Sovjetstatens utvikling enn å komme fram til dato og årstall for sosialismens nederlag. Det eneste vi kan si med full sikkerhet er at Russland gjennomgikk en sosialistisk revolusjon i 1917 og at sosial-

ismen var definitivt nedkjempet i 1956. Denne utviklingen skyldes både objektive forhold og politiske feil, særskilt i Stalin-tida. Samtidig står det klart at Stalin-tidas økonomiske politikk ivaretok arbeiderklassens kortsiktige, økonomiske interesser. Mens hele den vestlige verden befant seg i en dyp økonomisk krise med massearbeidsløshet og sterkt redusert levestandard for arbeiderklassen, gjennomgikk Sovjet en rivende økonomisk utvikling som i stor grad kom arbeiderne og bøndene til del. Nasjonalinntekten i Sovjet ble 5-doblet fra 1928 til 1940, industriproduksjonen 6-doblet og arbeidsproduktiviteten 3-doblet. Den individuelle realinntekten sank noe, men flere ble sikret arbeid samtidig som fellesgodene ble sterkt utbygd.

Hva har så skjedd i Kina, den andre store sosialistiske staten i historien? Allerede dagen etter at Hua/Teng-fløyen overtok makten, ga AKP full støtte til de nye makthaverne. AKP ga seg ikke tid til å vurdere det politiske grunnlaget for oppgjøret med "firer-banden", men støttet blindt den del av partiet som seiret i de interne partikampene. I praksis benektet AKP muligheten av at borgerlige krefter kunne ha vunnet makten i partiet og viste derved at de intet har lært av sosialismens nederlag i Sovjet.

Siden 1979 har Kina gjennomført en landbrukspolitikk som tar sikte på å oppløse folkekommunene og gjeninnføre private bruk. Den berømte Tachai-brigaden er oppløst og privatisert (Information 23.6.81). I industrien er akkordsystemer, utstrakt bruk av materielle stimuli og spesialisering av arbeidet tatt i bruk for å disiplinere arbeiderne. Liu Shao-chi, "Kinas Khrustjov", og Teng Hsiao-ping, "en uforbederlig vandrer på kapitalismens veg", hylles i dag som store revolusjonære. Samtidig blir kritikken av Mao Tse-tung stadig mer omfattende. Hva er det AKP mener gjør Kina sosialistisk - og Sovjet kapitalistisk?

Demokrati eller ...

Forts. fra s 1

politiske maktgrunnlag for den sosialistiske staten må derfor være arbeiderrådene. Kommunistpartiet vil ha få eller ingen formelle særrettigheter, men må vinne arbeiderrådene for sin politikk i kamp mot sosialdemokratiske og (små-)borgerlige strømninger innenfor arbeiderklassen.

De demokratiske rettighetene skal utvides, ikke innskrenkes, i den nye arbeiderstaten. Den sosialistiske statens økonomiske politikk skaper de materielle betingelser for at borgerlige ideer dør bort. Kommunismens ideer og tenkemåte vinner lettest fram gjennom ideologisk kamp mellom politiske retninger. Innskrenkede demokratiske rettigheter fører til politisk passivitet og befester borgerlige ideer og fordømmer blant arbeiderne. Dette fører igjen til økt fare for byråkratisering av statsapparatet. Eksempelet Polen viser klart hvordan manglende arbeiderdemokrati har ført til at statsbyråkratiet har selvstendig gjort seg og utviklet egne interesser i motsetning til arbeiderklassen.

Streikerett, religionsfrihet og ytringsfrihet må derfor grunnlovsfestes under sosialismen. Arbeiderrådene er den sosialistiske statens maktgrunnlag og det er opp til disse å vedta forbud mot politiske grupper. Utover åpenlyse fascist-grupper er det umulig å si hvilke partier som vil bli forbudt. Om f.eks. Høyre eller DNA vil få eksistere åpent, avhenger av hva som er hensiktsmessig i den gitte situasjon.

Diskusjonene i "Klassekampen" har vist at AKP har en inngrodd frykt for at frie valg under sosialismen vil gi Høyre mulighet til å gjeninnføre kapitalismen ved at de får over 50% av stemmene. Sannsynligheten for at et parti som Høyre skal vinne arbeiderrådene for sin politikk, burde imidlertid ikke være større enn sannsynligheten for at LO skal få en Høyre-leder. Planøkonomiens overlegenhet i forhold til markedsøkonomien m.h.t. å sikre befolkningens velstand, gjør det så å si utenkelig at et borgerlig parti kan vinne arbeiderrådene eller folkeflertallet for å gjeninnføre kapitalismen. Erfaringene fra både Kina og Sovjet har klart vist at den største

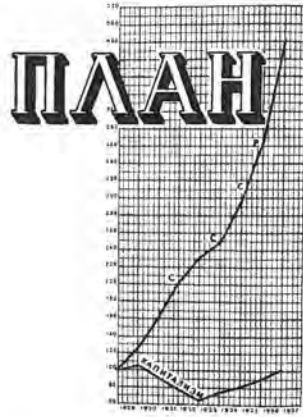
fare for borgerlig kontra-revolusjon ligger i at partiet og statsbyråkratiet selvstendig gjør seg i forhold til arbeiderklassen

Vi ser ikke bort fra at borgerlige partier unntaksvis kan oppnå en viss oppslutning, men dette vil være midlertidig og i krisesituasjoner. Det borgerlige demokrati er ikke absolutt, i krisetider oppheves demokratiske rettigheter som under normale forhold er en selvfølge. Borgerskapet har sine unntakslover, beregnet på situasjoner hvor venstrekraftene får oppslutning, slik vi har sett dem brukt i Hellas. På samme måte må den sosialistiske arbeiderstaten ha sine unntakslover. Vi anerkjenner muligheten av situasjoner hvor kommunistpartiet må herske diktatorisk, og om nødvendig sette arbeiderrådene til side. I praksis vil situasjonen heller være at arbeiderrådene er passivisert enn at de står i opposisjon til kommunistpartiet. Når den sosialistiske staten ikke lenger baserer sin makt på arbeiderklassens organer, vil den etter en viss tid måtte utvikle egne maktorganer og står derved i fare for å forvandle seg til sin egen motsetning: et borgerlig maktapparat rettet mot arbeiderklassen. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk; kun unntaksvis kan kommunistpartiet regjere på vegne av arbeiderklassen.

Reformisme på norsk

Etter mønster av den svenske LO-økonomen Rudolf Meidners "lønntagarfond" foreslår Berge Furre at "alle bedrifter med meir enn 50 tilsette skal ved lov tilpliktast å setja av ein viss prosent (50%) av overskotet i nye aksjer" som skal disponeres av s.k. "Arbeiderstyrte Samfunnsfond i Distrikta" (ASD). Dette skrivebordsproduktet er Unge Høyres "selveierdemokrati" i ny forkledning. Den viktigste forskjellen er at arbeiderne skal eie aksjene kollektivt, ikke individuelt. Hele tanken om å skape "arbeidermakt" innenfor rammene av den kapitalistiske produksjonsmåten må avvises. Selv om arbeiderne får "makt" over sin egen bedrift, eksisterer markedet fortsatt og de enkelte "arbeiderstyrte" bedrifter tvinges til å konkurrere med hverandre for å overleve. I den grad arbeiderne ansvarliggjøres overfor sin "egen" bedrift vil de lettere godta økt arbeidstempo, lønnsnedslag og helsefarlige arbeidsforhold i håp om at nettopp "deres" bedrift skal overleve i konkurransen. Hva slike "Furre-fond" fører til i praksis er Israel det beste bevis på: Her er Israels LO, Histradut, landets største arbeidsgiver.

PLANØKONOMI SOM ALTERNATIV

Sosialisme er først og fremst en ny organisering av produksjonen. I dag hvor alle deler av økonomien er avhengig av hverandre, medfører privat eiendomsrett til produksjonsmidlene kaos og sløsing. I stedet for at samfunnet bestemmer hva som skal produseres og hvor det skal produseres, avhengig av hva som er ønskelig utfra befolkningens behov, overlates beslutningene til en rekke uavhengige selskaper. Kapitalisme er alles kamp mot alle. Kapitalismens "frie" konkurranse innebærer produksjon av unyttige produkter (reklame), innebygget slitasje i produktene og sløsing med arbeidskraft (arbeidsløshet), energi og råvarer. Kampen om råvarekildene og markedene betyr også at faren for krig alltid er til stede så lenge kapitalismen består. Da kapitalismen brøt gjennom førte den til en voldsom økning av produktiviteten i samfunnet. I dag har kapitalismen overlevd seg sjøl, de produktivkrefter den har frembragt gjør det nødvendig med en samfunnsmessig organisering av produksjonen.

Kapitalismens ujevne utvikling gir arbeiderklassen mulighet til å tilkjempe seg statsmakten og opprette proletarietets diktatur i ett eller et fåtall land. En sosialistisk revolusjon begrenset til Norge er likevel en umulighet. Arbeiderklassen i Norge kan kun seire som følge av samtidige revolusjoner i flere land i Vest-Europa. Borgerskapet er internasjonalt, og det er liten grunn til at det fredelig vil avfinne seg med å miste makten i Norge. En "norsk" sosialisme er helt avhengig av internasjonal klassesolidaritet. Slagstads prat om en "norsk" sosialisme kontra en "tysk" sosialisme gjør det klart at det langt fra er sosialisme det her dreier seg om.

Norsk økonomi er svært "åpen". Knappt noe annet høyindustrielt land er mer avhengig av import av produksjonsmidler for å holde den innenlandske produksjonen i gang. Ca. 80% av alt som importeres er maskiner, halvfabrikata og råstoffer. Samtidig er nesten halvparten av produksjonen i Norge rettet mot verdensmarkedet, eksporten utgjør 40-45% av bruttonasjonalproduktet. En "norsk sosialisme" løstrevet fra verdensøkonomien og den internasjonale arbeidsdelingen, vil medføre et drastisk fall i levestandarden. I løpet av kort tid vil resultatet bli kronisk mangel på livsviktige produkter, beinhard rasjonering - og oppkomsten av en ny overklasse som administrerer mangelen og samtidig sørger for sine egne privilegier. Slike sjølbergings-svermerier har ingenting med sosialisme å gjøre.

At den sosialistiske stat er en arbeiderstat betyr ikke at arbeiderne lokalt på den enkelte bedrift skal ha full råderett over produksjonen. Liksom Norge inngår i en internasjonal arbeidsdeling, vil det også gjelde en nasjonal arbeidsdeling. Under kapitalismen er det markedet som regulerer produksjonen på en indirekte og sløsende måte. I en statlig plan-

økonomi er markedets rolle avløst av planen. Produksjonen på hver enkelt bedrift vil inngå i en overordnet, nasjonal plan som nødvendigvis må vedtas sentralt. Dette er ingen detaljplan, og arbeiderne må ved siden av å uttale seg om planen før den er vedtatt, ha stor innflytelse på hvordan planen gjennomføres. Forholdene må legges til rette for at arbeiderne kan delta i kontroll- og styringsfunksjoner både på bedriftsnivå og i regional- og sentraladministrasjonen.

Innenfor landbruket er det bare aktuelt med øyeblikkelig nasjonalisering av store skogeiendommer og et fåtall storgods. Ellers vil vegen til statsbruk gå gjennom frivillig kollektivisering. Bøndene må overbevises om at et mer rasjonelt landbruk vil føre til bedre arbeidsforhold. Dette forutsetter store bruk som kan utnytte tilgjengelig teknikk effektivt. Dette vil også gi flere og billigere landbruksprodukter

Tomme hyller i butikkene - det er hungersnød blant en del av den polske befolkning.

Oppbyggingen av en nasjonal planøkonomi er langt fra problemfri. Selv om en nasjonal plan bare kan omfatte de viktigste industri- og jordbruksproduktene, er det likevel en anselig mengde produkter å holde styr på. Råvarer og maskiner må foreligge til rett tid for å inngå i andre deler av produksjonen. Det vil derfor være behov for flere planer, en nasjonal plan som trekker opp hoveddrømmene for den økonomiske utvikling og som regulerer varebyttet mellom regioner. Derneft en rekke regionale planer som utarbeides regionalt, men godkjennes sentralt. For enkelte produkter må en også avfinne seg med at markedet delvis vil regulere produksjonen i lang tid etter revolusjonens seier. Målsettingen må være å oppnå størst grad av desentralisering uten å oppgi den sentrale styring over økonomien.

Det er ikke mangel på glupe reformkrav som er årsak til at de sosialistiske kreftene står så svakt i Norge. Så lenge kapitalismen klarer å holde produksjonen i gang vil det bare være små grupper som arbeider for en sosialistisk omveltning. Først når kapitalismen fører til sosiale nedskjæringer, massearbeidsløshet og i værste fall krig, er det mulig med en omfattende radikaliserings av arbeiderklassen. Arbeiderne blir ikke revolusjonære ved å studere marxistisk teori, de bevisstgjøres ved å oppsummere egne kamperfaringer. Først når de ser et alternativ til kapitalismen er de i stand til å styrte borgerskapet og sjøl å overta statsmakten.

- Vi må alle ofre noe. Jeg må for eksempel ofre deg.

Etter landsmøtet i AKP:

Diskusjonene forut for landsmøtet viste at det var uenighet i AKP i synet på "proletariatets diktatur". Komiteen som utarbeidet forslaget til nytt prinsippprogram foreslo følgende formuleringer:

- "Sosialismen må være proletarietets diktatur reelt, ikke partiets diktatur på vegne av proletariet. AKP må også under sosialismen fremme sine politiske linjer og forslag og søke å vinne støtte for dem. Arbeidsfolk må sikres størst mulig kontroll."
- "AKP går mot at kommunistpartiet skal ha forfatningsmessig lovfesta særstilling i staten".
- "Partiet må heile tida kjempe om støtte frå folket på like fot med andre lovlege organisasjonar og parti".

Landsmøtet vedtok å stryke disse formuleringene, og får ros fra KA som i drA 1-81 sier at "ledelsen har forfektet et "tradisjonelt" og "leninistisk" syn mot en åpen borgerlig opposisjon som også ville oppgi den demokratiske sentralismen og leninismen i navnet". SV har på sin side trykket opposisjonen til sitt bryst gjennom Ny Tid.

Vi føler ikke trang til verken å omfavne ledelsen eller opposisjonen i AKP. Med bakgrunn i AKPs byråkratiske sentralisme og manglende partidemokrati, er det lett å slå over i ultra-demokrati. Vi er likevel enig med utbryterne som i "Klassekampen" 13.2.81 hevder at AKP ikke har svar på "hvordan en kan unngå at "proletariatets diktatur" utarter til partiets diktatur over folket" og etterlyser "en sosialisme-modell som representerer en utvidelse, ikke innskrenking av det politiske demokrati i forhold til kapitalismen".

AKP-bevegelsen er inne i en dyptgående politisk og teoretisk krise. Motløshet og passivitet griper om seg, og det er ingen grunn for oss å juble over det. I stedet må vi utnytte den forvirring og rådløshet som hersker i AKPs omland til å trekke nye krefter med i arbeidet med å utvikle et revolusjonært alternativ til dagens venstrepartier.

Mange på borgerlig side vil mene at denne tegningen viser den ideelle situasjon for en bedriftsleder.

I motsetning til alle tidligere revolusjoner er den sosialistiske revolusjon første gang en klasse griper inn og styrer den historiske utvikling. Borgerskapet hadde allerede oppnådd den dominerende økonomiske stilling i samfunnet før de erobret den politiske makten. Under kapitalismen står arbeiderne uten både økonomiske og politisk makt over samfunnet. De må først erobre den politiske makt før de kan omforme økonomien. Derfor er arbeiderklassens politiske ledelse så viktig. Bare under ledelse av et kommunistisk parti med rotfeste i arbeiderklassen og vegledet av marxismens teori kan arbeiderklassen avskaffe all utbytting.

